

Trong tạng Nikaya - Kinh Tiểu bộ: Bồ tát dạy: 'Hãy chuyên tâm bố thí, hành trì Ngũ giới và giữ ngày Trai giới'

Chuyện Con Rắn (Uraga)

Bậc Đạo Sư kể chuyện này trong lúc đang trú tại Jetavana (Kỳ Viên).

Thuở ấy tại Sàvatthi (Xá-vệ) tương truyền con trai một vị đệ tử tại gia từ trần. Người cha đắm mình vào nỗi sầu khổ khóc than, không bước ra ngoài; vị ấy không thể làm gì được nên chỉ ở trong nhà.

Lúc ấy, Bậc Đạo Sư vừa xuất định Đại bi từ sáng sớm đang quán sát cõi trần với Phật nhãn, sau khi thấy người đệ tử tại gia kia, Ngài cảm y bát và đến đứng ngay tại cửa nhà vị ấy.

Vị đệ tử ấy vội vã đi ra tiếp đón Ngài, đỡ lấy bình bát và mời Ngài vào trong. Đức Thế Tôn nói với vị ấy:

- Này cư sĩ, sao ông có vẻ mang nặng sầu tư?

Vị ấy đáp:

- Bạch Thế Tôn, quả thật con trai yêu quý của con vừa qua đời, nên con mang nặng sầu tư.

Sau đó, đức Thế Tôn, bậc ly sầu, kể cho vị ấy nghe chuyện Tiền Thân Con Rắn (Kinh Bốn Sanh số 354).

Thuở xưa trong quốc độ Kàsi, ở Ba-la-nại có một gia đình Bà-la-môn được mệnh danh Dhammapala (Hộ pháp). Trong nhà này, vị Bà-la-môn, bà vợ, con trai, con gái, con dâu, nữ tỳ, tất cả mọi người đều hân hoan thích thú hưởng tâm niệm về cái chết. Bất cứ ai rời khỏi nhà đều nói cho những người khác biết và ra đi không hề bị ai để ý gì cả.

Rồi một hôm, vị Bà-la-môn cùng con trai ra đồng và cày ruộng, trong khi cậu trai nhóm lửa để sấy khô cây cỏ. Tức thì một con rắn hổ mun sợ hãi bò ra khỏi lỗ cây và cắn cậu trai vị Bà-la-môn. Cậu từ trần và hóa sanh làm Sakka Thiên chủ.

Còn vị Bà-la-môn, sau khi tắm rửa thật sạch sẽ và xoa dầu thơm cho mình xong, được đám người hộ tống vây quanh, vị ấy đặt thi thể con lên dàn hỏa và châm lửa giống như thể vị ấy đang đốt một đồng củi vậy. Vị ấy cứ đứng đó, không sầu não cũng chẳng tự hành hạ mình, sau khi đã chú tâm vào niệm vô thường.

Bấy giờ con trai vị Bà-la-môn đã hóa sanh làm Sakka Thiên chủ chính là Bồ-tát. Sau khi suy xét thiện nghiệp đã làm ở kiếp trước và đầy lòng thương xót cha Ngài cùng quyến thuộc, Ngài liền đến chỗ ấy, giả dạng một Bà-la-môn.

Khi Ngài thấy mọi người không than khóc, liền bảo:

- Này, chư vị đang nướng thịt súc vật à, cho ta một ít; ta đang đói đây.

- Này Bà-la-môn, không phải là con vật đâu, con người đấy.

Bồ-tát hỏi:

- Thế đó là kẻ thù của chư vị chẳng?

Người cha đáp:

- Chẳng phải kẻ thù đâu, mà là đứa con được bảo dưỡng trong lòng chúng tôi đấy, chính đứa con trai yêu quý đầy đủ các đức tính ưu tú của chúng tôi đấy.

Bồ-tát lại hỏi:

- Thế tại sao ông không khóc con?

Vị Bà-la-môn đáp:

1. Như con rắn trút bỏ da tàn,
Đạt đến trưởng thành chính bản thân,
Cũng vậy, khi thân không hưởng lạc,
Đúng thời, người chết phải từ trần.

2. Kẻ bị thiêu không hiểu biết rằng
Họ hàng quyến thuộc vẫn đau thương,
Cho nên tôi chẳng hề than khóc,
Nó đã đi theo đúng bước đường.

Sau đó Sakka Thiên chủ hỏi bà mẹ:

- Bà ơi, người chết ấy là gì của bà?

Bà đáp:

- Thưa Ngài, tôi đã cưu mang nó mười tháng trong bụng, tôi cho nó bú mớm, tôi dẫn dắt tay chân nó, nó là con trai tôi đã khôn lớn rồi.

Thiên chủ hỏi:

- Cho dù cha là đàn ông thường không khóc chứ lòng mẹ chắc chắn là mềm yếu. Tại sao bà không khóc?

Nghe vậy, bà đáp:

3. Không gọi, từ đâu nó đến đây,
Chẳng ai cho phép, nó đi ngay,
Nó đi, nó đến đều như vậy,
Sao phải khóc than nó chốn này?

4. Kẻ bị thiêu không hiểu biết rằng
Họ hàng quyến thuộc vẫn đau thương,
Cho nên tôi chẳng hề than khóc,
Nó đã đi theo đúng bước đường.

Sau đó, Ngài hỏi người chị:

- Đây cô, người ấy là gì của cô?

- Thưa Ngài, đó là anh trai của con.

- Đây cô, chị em gái thường rất yêu mến anh em trai. Tại sao cô không khóc?

Cô chị giải thích:

5. Nếu con khóc, sẽ phải gầy mòn,
Bù đắp, có gì trả lại con?
Còn phát sinh ra nhiều bất lợi
Cho bà con, quyến thuộc, thân bằng.

6. Kẻ bị thiêu không hiểu biết rằng
Họ hàng quyến thuộc vẫn đau thương,
Cho nên con chẳng hề than khóc,
Kẻ đã đi theo đúng bước đường.

Sau đó, Ngài lại hỏi người quả phụ:

- Người đó là gì đối với chị?

- Thưa Ngài, đó là chồng của con.

- Nay chị, các người vợ thường rất yêu thương chồng mình. Tại sao chị không khóc?

Nàng liền giải thích:

7. Giống như đứa trẻ nọ kêu than
Khi mặt trăng kia cứ lặn dần,
Làm chính việc này đâu có khác
Người nào thương khóc kẻ từ trần.

8. Kẻ bị thiêu không hiểu biết rằng
Họ hàng quyến thuộc vẫn đau thương,
Cho nên con chẳng hề than khóc,
Kẻ đã đi theo đúng bước đường.

Sau đó Ngài hỏi cô nữ tỳ:

- Nay cô, người ấy là gì của cô?

- Thưa Ngài, đó là cậu chủ con.

- Nếu vậy, chắc có lẽ cậu ấy đã đánh đập cô, và cô sắp làm quản gia rồi, bởi thế cô không than khóc, vì suy nghĩ: 'Ta rất sung sướng được thoát khỏi người đã chết này'.

Nữ tỳ đáp:

- Thừa Ngài, xin đừng nói như vậy với con. Điều ấy không đúng. Cậu chủ nhà đối với con đầy kiên nhẫn, thân ái, ân cần, cư xử đúng mực chân chánh như một thanh niên trưởng thành được nuôi dạy chu đáo.

- Thế tại sao cô không khóc?

Nàng đáp:

9. Giống như trường hợp Bà-la-môn

Có một chiếc bình đã vỡ toang

Không thể phục hồi, và cũng vậy,

Hoài công thương khóc kẻ từ trần.

10. Kẻ bị thiêu không hiểu biết rằng

Họ hàng quyến thuộc vẫn đau thương,

Cho nên con chẳng hề than khóc,

Kẻ đã đi theo đúng bước đường.

Khi Sakka Thiên chủ đã nghe pháp thoại của cả nhà ấy xong, Ngài hân hoan nói:

- Chư vị đã chân chánh tu tập niệm chết. Từ nay về sau chư vị không cần cày bừa lao động gì nữa cả.

Ngài liền hóa hiện ra bảy thứ báu vật tràn đầy nhà họ và khuyên nhủ với họ với những lời này:

- Hãy chuyên tâm bố thí, hành trì Ngũ giới và giữ ngày Trai giới (Bố-tát).

Sau đó Ngài xuất lộ nguyên hình trước mặt họ và trở về cõi của Ngài. Còn vị Bà-la-môn và gia đình luôn bố thí, thực hành mọi thiện sự khác và sau khi sống đời trường thọ, liền được tái sinh lên thiên giới.

Tiểu Bộ - Khuddhaka Nikaya

Ngạ quỷ Sự (Petavatthu)

Nguyên bản: Pali

Anh dịch: Isaline Blew Horner

(Hội Kinh Tạng Pali, Luân Đôn, Anh Quốc)

Giáo sư Trần Phương Lan dịch Việt (từ bản tiếng Anh) — tại Pháp Không Chân Như